

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.

Lelkeszek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.

Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Hj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusítatnak.

Jobbra-balra.

Lám, lám. A románokkal, akik miatt annyit támada a koalíció gróf Tisza Istvánt, hogy miért tárgyal velük, most ő lép próbáhozasságra a közigazgatási javaslatok ellen. Mihályi Tivadar a menyasszony, akinek Tisza a pánszláv törekvéseit leplezte. — Gróf Tisza ugyan csak a nemzeti-ségi kérdés tisztázása érdekében állott velük szóba, s velük semmiféle „paktumot” kötni nem akart. Különben azt kérdezhetné a koalíciós uraktól, amit néhai Bánffy Dénes kérdezett Csáky Lászlótól, mikor a tőle megszökött török rabnót paripára ültette s maga mellett lovagoltatta.

— Kigyelmed is az én kopottjaimat viseli Csáki László uram?

Hát most mit kérdezhet, mikor a románok neki még csak nem is kopottjai?

Ehhez a nagy kuruc elszántsághoz, a mely az ellenzék sorzáiban életre-balra hirdeti a harc-háborút, sehogysé illik gróf Andrássynak ama panaszos feljajdulása, hogy milyen rossz lesz a nyári nagy melegen tárgyalni a közigazgatási reformjavaslatokat. Emlékezhetik a gróf néhai való Ugron Gábornak arra a mondására, hogy „megéremelnénk, hogy utódaink lábba tapodják simára a sírdombjainkat, ha mi kitérnénk a kötelességünk teljesítése elől csak azért, mert meleg van”. — Hja! Ma a kuruc már csak kukuruc.

A ceglédi választás.

Cegléden hétfőn egyhangulag megválasztották gróf Károlyi Mihályt képviselővé.

Előre tudtuk, előre megirtuk mult csütörtöki számunk vezércikkében. Sőt azt is tudtuk, hogy a választás egyhangu lesz, mert a munkapárt nem állít jelöltet.

Igy is történt. Amint hogy a multban is mindig így történt Irányi Dániellel, a 48-as párt vezérével, akivel szemben a Deák-párt és szabadelvűpárt, a melyeknek leszármazója a munkapárt, soha sem állított ellenjelöltet. Még az Az Est is kénytelen konstataálni, hogy „ez a városban nagy megelégedést keltett”.

Pedig ez nem érdem. Ellenben igenis bizonyítéka a politikai tisztesség és illemtudásnak, komolyságnak és jóízlésnek, amely ott provokál csak harcot, ahol kilátás van a győzelemre (ami elvei érdekében kutya kötelessége is), de nem áll ki a harctérré

ott, ahol fellépésének csak kellemetlenkedés és botrányokozás lehet a célja és eredménye.

Vajjon dicsekedhetik-e csak egyetlen ilyen ténnyel is a t. ellenzék, a mely csak legutóbb is inaszkadtaig küzdött gróf Tisza István ellen Aradon? Elköltetvén gróf Károlyi Mihállyal Párisban felvett százezreket? S amelynek politikai elődjei még Deák Ferencet sem kímélték meg a hasonló bánásmóttól, aki pedig azt mondotta: ha nem volna ellenzék, mesterségesen kellene olyat csinálni. — Persze ő nem is álmolta, hogy valamikor lehessen Magyarországon ilyen torzszülött ellenzék, mint a mostani.

Szembeszökő tehát a különbség a munkapárt és az ellenzék magatartása között,

A munkapárt elveért küzd, a melyeknek megvalósítását jónak tartja a hazájára nézve nem személyes hatalomért és nem is egyének ellen. Az egyén csak mint politikai ellenfél jön nála számításba, akinek sikere kevesbitheti a munkapárti tábor létszámát s ezzel csökkentheti elvei és törekvései megvalósításának esélyeit. Tehát személyes motívumok soha sem vezetik, soha sem befolyásolják.

Ellenben az ellenzék mindég az egyén ellen küzd, akár jök annak intenciói, akár nem. És küzd a hatalmáért, amelyet nagyon jól tud gyümölcsöztetni első sorban nem az ország érdekében.

Ebből a szembeszökő különbségből kell legközelebb levonni a követkevéniát a magyar nemzetnek valamelyik fél javára.

Felteszünk a magyar népben bírálóképességét, komolyságot politikai érettséget s a mi fő hazafiságot, hogy nem fog tévedni verdiktjében és nem fogja maga alatt vágni a fát.

—cht.—

Politikai hírek.

— A közigazgatási reform. Hogy mennyire a nyilvánosság előtt kívánja a kormány a közig. reformot tárgyalni, mennyire a legszélesebb körben gyűjti az annak körében munkálkodó tényezőknek a véleményét és mennyire súlyt helyez minden funkcionárius nézetére, mutatja az, hogy a belügy-miniszter a Községi és Körjegyzők Országos Központi Egyesületének is megküldötte a közig. reformra vonatkozó javaslatokat. Az egyesület vezetősége már tárgyalás alá is vette a javaslatokat s azok eredményéről legköze-

lebb egy memorandumban fognak beszámolni a belügyminiszternek, amelyet az illetékes szakosztályoknak, a képviselőház bizottságainak is meg fognak küldeni s a sajtó útján a nyilvánosság elé is fogják hozni.

Mayersberg Samu

bádogos és vízvezeték berendező

Telefon 78. Pápa Telefon 78.

Berendez modern fürdőszobákat és angol klozeteket.

Vízvezetési és csatornázási cikkek-ből állandóan nagy raktár.

Készít épület- és diszmű bádogos munkákat teljesen rajz szerint, ugy-szintén villanycsengő és házitelefon bevezetéseket.

Mintaraktár, iroda, műhely: Petőfi-ut 3.
Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszol.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy gonddal kezelt
női fehérenemű osztály.

Rumburgi, Hollandi és kreasz vásznakból készült női ingek, korsetták és alsók. Teljes menyasszonyi kelengyék a legfényesebb kivitelben.

Csecsemő- és gyermekkelengyék, ruhácskák, paplan- és kocsitakarók nagy választékban.

Állandó nagy raktár valódi svájci himzésekből, valamint óriási választék csipke és szallagokból.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

A közigazgatási reform.

(Sándor János belügyminiszter előterjesztette a reformot.)

(Folytatás.)

Felirati jog.

A vármegye a miniszternek a főispánnak vagy az alispánnak olyan rendelete ellen, melyet jogszabályba ütközőnek vagy egyébként sérelmesnek vél, felírhat a miniszterhez, illetőleg panaszt tehet a közigazgatási bíróságnál.

A vármegye táblabírája.

A vármegye a felirási jogot választott táblabírája útján gyakorolja. A táblabíró és helyettesét a közgyűlés kijelölése nélkül hitelesen három évre választja. A táblabíró e minőségben tanusított viselkedéséért nem lehet felelőségre vonni, a közgyűlés azonban a megbízást bármikor visszavonhatja. A táblabíró fizetés nem illeti meg. A sérelmes rendelet vagy intézkedés végrehajtását a felírás felfüggeszti.

A politikai jogkör.

A törvényhatósági bizottság országos ügyekkel foglalkozhatik. Megállapodásait a többi törvényhatósággal és a kormánnyal közölheti és az országgyűléshez közvetlenül felterjeszheti. A kormány a törvényhatósági bizottságot országos ügyekben véleménynyilvánításra hívhatja fel.

A jóváhagyások csökkentése.

A kormányhatósági jóváhagyásra szoruló közgyűlési határozatok köre szűkebbre szorul, amennyiben csak új, illetőleg tetemesebb anyagi megterhelés eseteiben köti ki a javaslat a miniszter jóváhagyását. Függetlenebbé válik a szabályrendelet alkotás is. A szabályrendelet jóváhagyottnak tekintetik, ha a miniszter kilencven napon belül nem nyilatkozott. Jóváhagyást igénylő határozatoknál ez a határidő hatvan nap lesz.

A főispán és alispán.

A főispán jogállását a javaslat érintetlenül hagyja. A vármegyei közigazgatás vezetője jövőre is az alispán lesz, akinek hatósága alá fognak tartozni nemcsak a közigazgatási alkalmazottak, hanem a megye területén működő egyéb közigazgatási hatóságok és hivatalok is. Egyebekben az alispán és a többi tisztviselő hatásköre változatlan marad, sőt a javaslat arról is gondoskodik, hogy a vármegye helyi (gazdasági, közjótéti, stb.) érdekű ügyeinek intézésében a tisztviselők éppen úgy rendelkezésre álljanak a vármegye közönségének, mintha választott tisztviselők volnának. A nem magyar anyanyelvű állampolgárok részére a javaslat biztosítja azt a jogot, hogy bizonyos feladatok mellett járási hatósága előtt saját anyanyelvét használhassa. (Folyt. kov.)

**WINTER ÁRUHÁZ,
VESZPRÉM.**

Nagy választék
női és leány diszített kalapokban.
Állandó nagy raktár
a legújabb modelu kalapformákban.
Alakítások és gyászkalapok soron
kívül azonnal készíttetnek.
A legmegbízhatóbb szolid kiszolgálás.
Rendkívül olcsó árak.

Telefon 124

Közigazgatás.**Városok.****Veszprém.**

(Bizottsági ülés.) A *tanács választmány* pedig e hét elején lélesezett. A közgyűlés tárgysorozatát készítették elő.

(Rk. közgyűlés.) Tegnap, szerdán közgyűlése volt a képviselőtestületnek, amelyről legközelebb hozunk tudósítást.

Községek.**Pápai járás.**

(Hivatalvizsgálat.) *Hunkár Dénes* főispán titkárja, *Kecser Imre* vm. aljegyző kíséretében megvizsgálta e hó 19-én a főbírói hivatalt s mindent a legpéldásabb rendben talált.

Zircz.

(Hivatalvizsgálat.) A *főispán* itt is hivatalvizsgálatot tartott a főbírói hivatalban s e helyütt is a legszebb rendet találta.

Nyári felszerelés.

Lüster kabát, mellény
és tennisz nadrág 28 kor.
Vászon öltöny . . . 15 „
Nyers selyem öltöny 26 „
Tennisz nadrág . . . 9 „

Szabott árak.**Angol Ruha Áruház**

Veszprém és Pápa
(Rákóczi-tér 1.) (Kossuth L. u. 9.)

Veszprémmegyei Ujság

1914. jul. 1-ével előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ár:

egész évre . . . 12 K
fél évre . . . 6 „
negyed évre . . . 3 „
egy óra . . . 1 „

Lapunk az utcán is árusítatják. Egyes szám ára a *csütörtöki* lapból 8 fillér, a *vasárnapi* lapból 16 fillér.

Letkészek, tanítók, k. jegyzők évi 8 koronáért kapják a lapot.

Azok, akik hátrulékban nincsenek vagy ul. 1-ig azt kiegyenlített, megkapják mellékeléssel az **Igazmondót** is.

A kladóhivatal.**Hirek.**

— **Elhunyt nagybirtokos.** Jankovich-Bésán József nagybirtokos, aki a legutóbbi időkhöz gicz-hathalmi birtokán lakott, 89 éves korában elhunyt a somogy megyei Óreglakon. A holdogult igazi régi magyar főúr volt, a az ország előkelő társadalmának egy felszabadultabb ideig kiváló tagja. Temetésén megyénk főispánja, Hunkár Dénes is részt vett több megyeheli előkelők kíséretében.

— **Esküvők.** Dr. Molnár Jenő komáromi törvényszéki jegyző, e hó 14-én vezette oltárhoz Hanauer Micit, Hanauer Zoltán leányát. A fiatal párt Hanauer A. István adta össze egyháziul. Az ünnepélyen nagy és díszes közönség vet részt. Este díszes lakoma volt a menyasszony nagyanyjának vendégszerető házában. — Dr. Bodóla Gyula ref. főgimnáziumi tanár e hó 29-én tartja esküvőjét a pápai ev. ref. templomban Szöllőssy Micikével.

— **Ápolónői tanfolyam Veszprém-ben.** Az Vöröskereszt Egyesület veszprémi ápolónői tanfolyama, amelynek 18 urhölgy hallgatója volt befejeződött és az urhölgyek által kiérdemelt okleveleket vasárnap adta át Hunkár Dénes főispán a tanfolyam hallgatóinak. Jelen volt a Vöröskereszt Egyesület veszprémi fiókjának választmánya Koller Sándorné vezetésével, Hunkár Dénes főispán, Cholnoky Ferenc és Réthy Ede előadó orvosok. Fritse József egyesületi titkár és szép közönség. Azután, hogy az urhölgyek átveték a főispán kezéből az okleveleket, aláírták az azokról szóló elismervényt és letették az esküt, Fritse József titkár magasztos beszéddel üdvözölte őket, kiemelve a betegápolás magasztos voltát, melyre ők a női sziv nemességével és irtalomérzettel imé vállalkoztak. Az urhölgyek nevében Chapó Mici mondott igazán szép beszédben köszö-

netet az előadó orvosoknak s mindazoknak, akik a tanfolyam létesítése körül fáradoztak.

— **A pápai huszárezred szemléje.** Báró Hauer Lipót tábornok, lovassági felügyelő a mult hétfőn tartott szemlést a pápai huszárezred felett, mely alkalmából a legnagyobb elismerését fejezte ki gróf Lubienszky ezredesnek és a tisztikarnak a tapasztaltak felett.

— **Öngyilkosság.** Kelemen István 29 éves kocsis, aki Csomay építőmesternél volt szolgálatban, mult szombaton reggel agyonlőtte magát a Jeruzsálemhegyen levő lakásán. Az illető már hat év óta lakott egy urahagyott asszonnyal, amely viszonyból már két gyermek is született. Az öngyilkos tettének elkövetése előtt minden tartozását kifizette, minden haragosával kibékült, koporsót rendelt, a borbélynál megborotvákozott, a haját felsüttette s miután egy pohár sört megivott, föbe lötte magát. Tettének oka ismeretlen. — Ezelőtt négy évvel egyszer már megkísérelte az öngyilkosságot, felakasztotta magát, de levágták.

— **Felrobbant lövedék.** Végzetes könnyelműség áldozatává vált Óskün egy család e hó 22-én. Mekota Pál odaváló földműves ugyanis már régebben talált a mezőn ágyulövedéket, amelyet khazavált a szülleinél lévő lakására és ott a sarokban letette. A nevezett napon aztán fivére, András ebéd előtt érdeklődni kezdett a lövedék iránt s kérészködködt Páltól, hogy milyen annak a szerkezete. Pál, mint aki értelt volna hozzá, magyarázatni kezdte a kezében tartott lövedeg s annak görbe kapszliját kiakarván egyenesíteni, ráütött. E pillanatban a löveg hatalmas dörögéssel szétrobbant és Pálnak hasát és lábait teljesen összezaggatta. A cserencsétlen fiatalembert a hajmáskéri helyőrségi hórúhába szállították, ahol rövid néhány órai kintlás után kiszervekedett. De súlyosan megsebesült az apja, anyja és fivére is, akik közül — ughalljuk — az öreg Mekota Ádám szintén a halállal vívódik. Az aszszonyt és András fiát a veszprémi kórházban ápolják.

— **A pápai molnársztrájk.** A sztrájkoló pápai molnársztrájkoknak egy része már megegyezett a mesterekkel és munkába is állott. Legtöbb mester azonban még mindig vonakodik a segítők kívánságát teljesíteni. Ezekkel tehát még nincs meg a béke.

— **Verekedő munkás.** Másli József a Gerenczei pusztán munkaközben belevesztett egyik munkástársába, Szluntyák János bakonybéli lakosba s azt egy csákkánnyal súlyosan megsebesítette. A megsérült ember panaszt tett a csendőrségben.

— **A megbőszült bika.** Porva község csordása, Tóth Péter este hazahajtott, beakarja kötni a falu bikáját az istállóba. A hatalmas állatt azonban valamitől megvadult a csordást felöklette s úgy megtaposta, hogy egyik bordája eltört.

Winter Áruház, Veszprém.**Nagy raktár**

a legújabb fazonu és minőségű fűzők, melltartók és fűzővédők. Nagy lerakat női és gyermek harisnyákból. Utolérhetetlen minőségű bőr-, svéd- és cerna keztyűk. Legújabb divatu, minden minőségben és színben nap- és esőernyők K 2-70-től feljebb. Nagy lerakat selyem, eredeti matyók himzésű és bőr ridiküllökből. **Legújabb szabású blousok minden kivitel- és minőségben.** Női divatcikk legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

— **Álarcos betörő.** Hétfőn hajnalban bezérgetett valaki Szita Ferenc hajmáskéri pékmester bezárt lakásába. Szita neje azt hitte, hogy a férje zörgött, aki a segédekkel az udvarban levő műhelyben dolgozott. Mindamellet megkérdezte „Te vagy az?” — s arra a válasza, hogy „En vagyok”, kinyitotta az ajtót, melyen a férje helyett egy álarcos ember ugrott be, aki a nő mellének revolvert szegezett, hallgatást parancsolt és balkézével a villamos csengő vezetékeit kezdte elvagdálni. Sziták kis gyermekének ágya mellett levő csengőt azonban nem vette észre a rabló. Szitáné nem vesztvén el lélekjelenlétét, míg a rabló a szobában elvinni való tárgy után nézett, úgy tett, mintha a kisgyermek ágyát igazítaná, valójában azonban megnyomta hosszasan a villamos gombot, amelynek vezetéke a pékműhelybe szolgált. Szita a jelle segédeivel együtt futott a házhoz. Miután azonban az ajtó zárva volt, az ablakhoz siettek, amelyen éppen akkor ugrott ki a megriadt rabló. Üldözöbe vették, de nem érték utol, azonban Szita az álarc dacról felismerte benne egyik volt segédjét, Gelb Gyula most Székesfehérvárott alkalmazásban levő péket. Azonnal táviratoztak oda, de a rabló nem oda menekült, hanem Balatonfüredre, ahol a várpalotai csendőrszárjára leletartóztatta és átadta a balatonfüredi járásbírósnak. Megmotoztatása alkalmával két revolvert és sok töltényt találtak nála. Bekisértek a veszprémi kir. ügyészség fogházába.

— **Bestiális cselekedet.** Nagyesztergáron ideigél Gaál János egy 70 éves siketnéma ember. Ezt a nyomorék embert nem tudni mi okból, megtámadta és fellökte Valter János 23 éves ottóni kőmives úgy, hogy a tehetetlen ember súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Életunt ápoló.** Edvy Ferenc pápai kórházi ápoló mult szombaton délután agyonlőtte magát Csatorna-utcai lakásán. A gyógyíthatatlan betegségben szenvedő embert a buskomorság és az ezelőtti tíz nappal elhunyt felesége utáni bánat vitte 52 éves korában a végzetes teltre.

— **Tűzek.** Dákán a mult héten tűz ütött ki Végh Gábor kocsiifélszerében, ahonét átterjedt az három lakóházra, melyek az összes melléképületekkel együtt leégtek. A veszedelem este 10 órakor történt. Kár 4500 kor, mely biztosítás folytán részben megtérül. A tűz keletkezésének okát eddig nem sikerült kikutarni.

— **Utonállás.** Bencsik Lórtnež lovasi földmives hétfőn este a kocsiján jött Veszprém-felé, a nagyvázsonyi vásárra igyekezvén. A veszprémi alsóerdőnél két cigányforma ember útját állotta. Bencsik azonban megvagdosata lovait s elmenekült. Veszprémbe érve feljelentette az esetet a rendőrségnek, amely megkereste a csendőrséget az ősmertlen utonállók kinyomozása és letartóztatása iránt.

— **Egy hírneves hazaföldink.** Novák Kálmán híres veszprémi betörőt a napokban fogta el a keszthelyi csendőrség, Goda István-hozzá máltó társával együtt aki azelőtt szintén „dolgozott” Veszprémbe. Rengeteg lopott holmit találtak a jómadaraknál, a többek között egy jóhírű veszprémi szabó üzletben készített öltözet ruhát.

— **Pósa üzletében (Veszprém) 1 tanonc a könyvkereskedésbe, — 1 tanonc a könyvkötészetbe felvétetik.**

Bérbe vennék egy jókarban levő rövid zongorát, vagy pianinót. Szives értesítést a lap kiadóhivatalába (Buhim-utca 12) kérek.

Ébresztő óra 3 korona. Zsebórák K 3.—4.50 és 5.50 jótállással, double lánc 70 fill. és K 1.50. Pong-

rác Andor üzletében Veszprém, Óvári-utca. Óriási választék pénz- és egyéb börtarcákából, utazótáskák, minden alaku zsebkések, önbortovák, valódi Gillette kések, botok, esernyők, divatos levélpapírok, szappanok, illatszerrek, tajtzipák és szipkák stb. stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Egy régi hegedű szabad kézből olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó. Megtekinthető Szalai Mór elektrotechnikusnál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

Winter Áruház, Veszprém.

Saját készítményű férfi fehérnemű osztály.

Kitűnő minőségű fehér ing K 2.50-től feljebb. Nagy raktár septier-, sport és apacs ingekben.

Francia és német szabású fehér és színes lábravalók.

Harisnya és socknikban valamint nyakendőkben versenyen kívül állunk úgy árákban mint minőségben.

Nagy választék mindenemű uri divatcikkekben

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

PALMA az elasztikus cipősarok

figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

NESTLÉ FÉLE régbevált GYERMEKLISZT

Próbadozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a HENRI NESTLÉ cég, WIEN, I., Biberstrasse 203 P.

A gondolt és beszélt nyelv.

(Folytatás.)

Ha lélekzünk, a tüdő megtelik levegővel. A beszéd, a külső nyelv, a tüdőnkből áramló levegőnek a beszélő szervek hangképző részében történő feldolgozása.

Beszélő szervezetünk^(*) a tüdőn kívül a gége, a száj- és orrüreg alkotják. A tüdő levegőt juttat e hangképző részekhez. A rezgésbe hozott levegő fülünkben a hang érzéket kelti. — A tüdőből kiszorult levegő a gégen (larynx) át veszi útját. Ennek oldalfalán van az ú. n. „Ádám csutkaja”, vagy gégeföd (epiglottis), mely nyelés közben a légzőcsőre esik s izomrendszer által egészben vagy részben elzárható. A gégefőt hangszerhez hasonlítva, azt mondjuk, hogy a gégefőt kétajkú rácsapó hártvas nyelvűsp.^(**)

Mialatt a lélekzéstől a légáram akadálytalanul vonul a gégefőn, a beszédnél két rugalmas húrféle szalag közeledik egymáshoz. Ezek a hangszalagok, melyek a gége belső falát fedő, elülről hátrafelé feszül, kidudorodó ráncok és különböző hosszúak. Ez a hosszúsági különbséget módosítja a hangmagasságot. A légáram szabályos rezgésbe hozza őket, miáltal zöngé hangot hallatnak. Akkor is megtörténik ez, ha a levegőt üres tüdőnkbe szívjuk. De ez nagy ritkaság az indogermán nyelvekben (pl. az észak-német „ja!” kiejtésékor). A zöngé hangot felismerhetjük, ha szánkat becsukjuk és pl. m hangot próbálunk ejteni anélkül, hogy az m után hangzót (vocalist) hallatnánk. Emellett, ha a gégefőt ujjainkkal megfogjuk, halk rezgést hallunk és pontos megfigyelés alkalmával észreveszünk, hogy a beszélő szervekben egyébként teljes nyugalom uralkodik.^(***)

Beszélőszervezetünknek azt a részét, mely a gége felett foglal helyet, hangmódosító résznek nevezzük. Itt van a garat, a száj- és orrüreg. A garat a szájüreg leghátso része. A szájüreg felső boltozata a szájpadlás. Itt van a mozgatható lágú iny vitorlájával és csapjával (uvula) s mögötte a kemény iny (palatum). A szájüregtet a lágú iny (velum pendulum) különíti el az orrüregtől.

Ha a légáram a gégefőt és azzal együtt a légsző legfelső részét is elhagyta, a garatba (pharynx) jut a levegő, ahol két út közt választhat. A becsukott szájjal történő rendes lélekzéstől az orron keresztül illanik.

De, ha az inyvitorla a nyelvcsappal a gégefő hátsó falához szorul, akkor a légáramlat csak a szájüregben távozik.

Ha az inyvitorla és a nyelvcsap ernyedten, függő helyzetben vannak, a levegő vagy teljesen, — mint a csukott szájjal történő lélekzethez, — vagy csak részben távozik az orron át. Ha pl. a francia egyes sz. 1. sz. bírtokos névmást (mon) ejtem, az o hangzó kiejtésénél a levegő részben a szájon, de az orron át is távozik, tehát nasalisált hangot hallatok. Ez a jelenség mutatkozik valamennyi orrhangzónál (nasalis vocalis), pl. v. ö. francia cent, saint, délnémet mei Mó, ejtsd: mein Mann,^(****) magyar színház, asszó — színház, asszony. A nasalis zárhangozók kiejtésénél is a zárt áttörő levegő egyik része illanik az orron át.

A nyelvcsap (uvula), mint a szájüreg mozgatható része hangadásra is alkalmas; a légáramlat u. i. rezgésbe hozza, miáltal r hang keletkezik. Ezen hangot uvularis r-nek nevezik. Ropogtatva, racscolva (littera canina) ejti gyakran az északnémet és a párisi francia, talán rue royal szókban.^(*****) Az l hang kiejtésénél a nyelv nekidől a nyelvcsapfogaknak, a levegő a nyelv mindkét oldalán kitödul, miközben mozgásnak indul a nyelv.

(Folyt. köv.)

^(*) L. Leirását Balassa J.² Phonetika elemel. Budapest 1893.

^(**) Balassa J.: Magyar Hangtan I. Budapest 1904, 2-ik kiad. 25. l. Ismert. Gombóc Z. Nyt. K., 1904, 235 és köv. ll.

^(***) Meringer, i. m. 14. l., Ann. 1. 2.

^(****) U. o. 15. l.

^(*****) U. o. és 17 l.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

**Állandó nagy játékvásár,
gyermekkertészeti cikkek.**

Mindennemű
uri-, női- és gyermek sport-cikkek
legkényelmesebb beszerzési helye.

**Külön osztály
fürdő idény cikkekben.**

RENDKIVÜLI OLCÓSÁRÁK.

Telefon 124.

Közgazdaság.

o **Tanfolyami zárvizsga.** A Veszprémben rendezett patkolási tanfolyam záróvizsgája f. évi június hó 28-án lesz megtartva. És pedig gyakorlati vizsga Simon Kovács műhelyében (Jutasi ut beágazásánál) a mondott napon reggel 8 órakor veszi kezdetét és d. e. 10 óráig tart, ezután az elméleti vizsga lesz megtartva. Az állami Kereskedelmi iskola földszinti tantermében.

Egyletek. Szövetkezetek.

o **Ingyenes balatoni kalauz.** A Balatoni Szövetségnek most jelent meg az ingyenes balatoni kalauza. A szép képekkel díszített kalauz a szövetség 60 ezer példányban nyomtatja és osztja szét. 10 filléres bélyegdíj mellett a csinos füzetet bárki megkaphatja a szövetség titkári hivatalánál Balatonfűzfőn.

Szerkesztői üzenetek.

Pápai tudósító. A híreket nyugtazzuk. Levél megy. Sz. ü.

A m. kir. földmivelésügyi minisztertől, mint harmadfoku bíróságtól 1914 évi márczius hó 22-én 27000. XII.-2/914 szám alatt kelt harmadfoku ítélet.

Másolat.

Alispán urnak mult évi november hó 12 én 608/1913 szám alatt hozott és a folyó évi márczius hó 16-án 231/914 sz. a. kelt jelentésével fejterjesztett azt a másodfoku ítéletét, melylyel Veszprém r. t. város rendőrkapitányának 559/913 számú elsőfoku ítéletét helyben hagyva Nemes Károlyné sz. Tóth Eszter nemesvámosi lakost vízzel-hamisított tejnek forgalomba hozatala által elkövetett kihágásért az 1895 évi XLVI. t.-c. 3. §-ának c) pontja alapján a Kbt. 21. §-ának alkalmazásával 5 napi elzárás helyett 100 kor. pénzbüntetésre és további 100 kor. azaz behajthatatlanság esetén összesen 10 napi elzárással helyettesítendő 200 kor. pénzbüntetésre ítélte és a felmerült 9 kor. 60 f. vegyvizsgálati díj és eljárás költség megtérítésére kötelezte, marasztalt félnek fellebbezése folytán felülbírálat alá vettem és ennek eredményéhez képest következőleg ítéltm. Az ítéletet helyes indokainál fogva helybenhagyom azzal a kiegészítéssel, hogy a jogerős ítéletnek marasztalt költségén az elsőfoku hatóság által megjelölendő valamelyik veszprémi hírlapban leendő egyszeri közzétételét az 1895 évi XLVI. t.-c. 7. §-a értelmében elrendelem, mert marasztalt hasonló kihágásért már büntetve volt. Idézett jelentése mellékleteit idezárta visszaküldöm azzal, hogy jelen ítéletemről az érdekeltek értesítendő. A miniszter rendeletéből dr.

Szomjas Lajos s. k. miniszteri tanácsos. A A másolat hitelűl Vicenitefum s. k. minisztr. s. hiv. főigazgató. Ph.

1913/559 Kik. Jogerős. A másolat hitelűl:

Veszprém, 1914 június 22-én.

(P. H.) Dr. Török Gyula
rendőrkapitány.

Mayersberg Samu

bádogos és vízvezeték berendező

Telefon 78. Pápa Telefon 78.

Berendez modern fürdőszobákat és angol klozeteket.

Vízvezetési és csatornázási cikkek-ből állandóan nagy raktár.

Készít épület- és díszmű bádogos munkákat teljesen rajz szerint, ugy-szintén villanycsengő és házi telefon bevezetéseket.

Mintaraktár, iroda, műhely: Petőfi-ut 3.
Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszol.

Tanító özvegye,

jólelkű szolid kat. nő, izletesen főző,
gazdasszonynak,

házezetőnének ajánlkozik.

Esetleg betegeskedő mellé is menne, vagy 2—3 uriember együttes háztartását vezetné.

Irodai levelezést, fogalmazást is érti.

Levélben bővebben.

Cím: **Özv. Várkonyi Gézáné**
Somlyóvásárhely (Veszprémmegye).
Poste restante.

Magyar királyi államvasutak.

165749 F. IV. a. szám.
1914

Hirdetmény.

Utípodgyász és mintabőröndök elszállítása a lakásról, illetve üzlet-helyiségből.

A magyar királyi államvasutak központi menetjegyirodája (Budapest IV. Vigadó épület) Budapestről a bel- és külföldre utazó közönségnek vasuton feladandó utípodgyászait és mintabőröndjeit szóbeli, írásbeli vagy telefon útján történő bejelentésre a székesfőváros I. II. és IV. IX. kerületeiben fekvő lakásokon illetve üzlethelyiségekben átveszi, azokat a felvételi helyen (Pollák B. és társa V. Sas-utca 16.) vasuti podgyásként elszámolja és a kívánt vonatokhoz, az illető budapesti pályaudvarra (keleti vagy nyugoti pályaudvarra) kiszállítja.

A fizetendő illetékek a következők:

a) utípodgyászokért dbonként 50 kgig 1.—kor. " 51-100 " 1.50 "
szállítmányonként azonban legalább 1.20 "
b) keresk. utazók mintabőröndjeiért darabonként 65 kgig. " 1.— " ezenfelül minden megkezdett 10 kgért — 10 "

Az I. és II. kerületből történő fuvarozásért a fenti illetékek kivül minden podgyászdarab vagy mintabőrönd után még 30 f. pótilleték, szállítmányonként azonban legalább 50 f. szedetik be.

A bejelentésnek a központi menetjegyi-irodában (telefon 75—15) vagy a felvételi helyen (V. Sas-utca 16, telefon 32—06) lehetőleg az elutazást megelőző napon kell történnie, mire a podgyász a reggeli vonat-hoz előző este, a déli vonatokhoz aznap reggel, az esti vonatokhoz pedig aznap délután a bejelentett lakásról elszállíttatik.

A podgyász felvételéről szóló hivatalos feladóvevény, a felvételi helyen (V. Sas-utca 16) szolgáltatatik ki, mely alkalommal a mintabőröndök szállítására jogosító igazolvány bemutatandó.

A feladóvevény kívánatra a lakásban is kézbesítetik, melyért 40 fillér fizetendő.

Budapest, 1914 évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nyári férfi harisnya Occasio.

1 tucat férfi sockni, sima divatszínekben	K 3.50
1 tucat férfi sockni, divat-csikokkal	K 3.85
1 tucat férfi sockni, nyers-színű (mako) kötött	K 5.50
Férfi flór sockni, minden színben, párja	85 fill.

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

APOLLO-mozi Veszprém.

Ma csütörtökön és holnap pénteken

Észak-Jamaika.

(Látkép.)

Gaumont hiradó.

(Aktuális.)

A kis házezetőné.

(Humoros.)

Jack megtérése.

(Dráma.)

Toronyőr hű barátja

(Dráma.)

Őfensége inkognitóban.

(Vigjáték 3 felvonásban.)

A főszereplő **Carl Alstrup**

Szombaton új műsor.